

Nepriklausoma Lietuva

LITHUANIAN INDEPENDANT • INDEPENDENT LITHUANIA

Nr. 28 (2156)

1975 m. LIEPOS - JULY 14 d.

CANADA - MONTREAL - (Established 1941).

SAVAITINIŲ IVYKIŲ APŽVALGA

SUSITIKIMAS ERDVĖSE
Didysis šios savaitės įvykis yra be abejo amerikiečių ir sovietų rusų kosmonautų susijungimas erdvėje ir bendras skrydis.

Šio bendro bandymo pagalba, einant "detente" keliu, ateltyje būtų galima atlikti gelbėjimo misijas erdvėje.

Kol kas tik dvi valstybės turėtų rūpintis tokiu gelbėjimu. Tiksliau sakant, kol kas tai būtų įmanoma tik amerikėnams gelbėti rusų erdvėlaivio gyventojus. Jie turi tobulesnius įrengimus ir nepalyginamai toliau pažengusi tokių eksperimentų personalą ir komunikacijos sistemas. Ir "detente" idėja kilo praktiškose sovietų galvose, kai mėnuis jiems buvo dar toli - mesnis, negu amerikėnams...

Vistems drąsiems vyrams geros sėkmės!

MASKVA IR GRŪDAI IŠ SUPUVUSIŲ VAKARŲ...

Sovietai ramiausiai organizuoja laivų būrius, kad perkudytų sau 4 milijonus tonų kviečių iš badaujančios ir supuvusios Amerikos bei iš /ja dar tokių valzdingų ap - rašymų netaiko, kol kas/Kanados. Londono spauda sako, kad neprasitos sausros su - trukdė Sovietų Rusijai užsi - auginti numatytą kiekį javų.

ISABEL PERON NUSILEIDO

Argentinos streikuojantiems darbininkams ir sutiko su jų reikalavimais pakelti algas 130 %. Metro, autobusai ir traukiniai vėl pradėjo kurtuoti.

INDIRA DAROSI GRIEŽTA

Indira Gandhi ragina efektingiau tvarkyti krašto ekonominį gyvenimą ir pakelti gamybą.

Nepaprastas krašto stovis duoda progos, perspėja Indira Gandhi, būtina reikalingos greitesnės pažangos išvystymui ir letargiškumo atsisakymui. Ji, savo žmones beaklėdama, privalėjo ir pabrėžti disciplinos bei švėros reikalą.

PREZIDENTAS FORD'AS CANDIDATUOS 1976 m. RINKIMUOSE

Oficialiai patvirtinama, kad "neapleisdamas savo pareigų, atvirose rinkimų kampanijose" Gerald Ford'as kandidatuos 1976 m. rinkimuose į JAV prezidento postą.

REPORTERIŲ IŽŪLUMAS

Geram reporteriui būtinos kal kurios susižavėjimą sukeliančios būdo ypatybės: sumanumas, drąsa, patvarumas, ikyrumas...

Tačiau vienas jų iškniso Valstybės Sekretoriaus Kirsingerio atmatų malšą, ir, nors policininkas jo paklau -

sė, ką jis tenai daro, sugebėjo savo konversacija tiek jį išblaškyti, kad anas ir nepastebėjo, kaip malšas dingo reporterio automašinoje.

Korespondentas giriiasi, kad surado malšę sensacingų dalykų!...

REIKŠMINGA NUOMONĖ

Neseniai The Gazette idėjo nuotraukė ir nemažiausiom raidėm antraštėle, ką galvo - ja psichopatas žmogžudys, nubaustas visam gyvenimui kalėjimu, kas truko Amerik - kal gerai ir be problemų gyventi. Sumišusiais sakiniiais, žmogžudys Manson pristeme - na, kad tai Nixon'o kaltė, ir netgi atspausdinta ir jo perduota mintis, kad Ford'as yra socialinių ir ekonominių klaidų tęsėjas. Negi šitoks, rimto kalibro Montrealio dienraštis neranda cituotinių tikrų autoritetų nuomonių? Už ką toks dėmesys sumišu - slam, narkotikų ir kt. pavo - jingų valstų vartotojų, sadistiškam žmogžudžiui iš Amerikos?

EPITETAU BOURASSA'I

PQ kaltina Bourassa val - džią už nesugebėjimą spręsti provincijos problemų, vadindami ją "Nuolatinių atostogautojų ekipa"...

UN DEMOKRATINĖS VALSTYBĖS RAGINAMOS AP - SAUGOTI LAISVĘ

Senatorius Paul Yuzyk iš Winnipego kviečia suderinti visko visų laisvę ir demokratiškų UN valstybių, laisvę, tiesą ir teisingumą užtikrinti. "Jėga yra vienintėlis kalba, kurią komunistai supranta", pasakė jis, kreipdamasis į klausytojus baltų Sibiran trėmimo minėjime Toronte.

Pirminės nežinanties, pirmos išvežimo nakties 40 tūkstančių baltų nežmonių - ko priverstinio trėmimo įvykius, pabrėžė sovietų vykdomą pokarinį baltų genocidą. Jis labai taikliai pastebėjo, kaip Sovietų Rusija pasmerkė kišimasi į valstybių vidaus reikalus. Tačiau tie pareiškimai jau netrukdo pasiųsti Raudonąją Armiją į Vengriją ir Čekoslovakiją.

Sovietų Rusija buvo jėga įkūta. Senatorius kvietė kanadiečius, kurie džiaugiasi laisve ir demokratija, ne - pasitikėti abejingais, matant kaip USSR ardo principus visuotiniai priimtos Žmogaus Teisės Deklaracijos, kurią ir ji pati pasirašė.

Mes turime nuolatos budėti, tęsė senatorius Yuzyk, kad išsaugotumėm demokratišką gyvenimo būdą. Per savo vyriausybės, NATO ir Jungtines Tautas, Sovietų agresijos ir persekiojimą, Sovietų Žmogaus Teisų pante - kinimas turi būti pasmerktas

BENDRUOMENYBĖS

LIETUVOS VALSTIEČIŲ LIAUDININKŲ SĄJUNGOS KONFERENCIJOS, įvykusios 1975 m. liepos 5 d. Chicagoje Rezoliucija:

1. Sveikiname visus pavergtos Lietuvos lietuvius o nės tarnybos atstovus bei ypač valstiečius, dirbančius okupantų prievarta įvestoje žemdirbių išnaudojimo sistemoje, už jų ištikimybę lietuvų tautai ir nepelaužiamą valią išlaikyti savo šeimose bei gyvenvietėse lietuvybės židinius, negestančią viltį mūsų tautos laisvę ir už drąsias pastangas ginti tai, kas žmogui brangiausia - sąžinės laisvę.

Mes tikime, kad pavergtos Lietuvos liaudis vis daugiau nekenčia baudžiatinės žemės ūkio padėties ir nekant - rial laukia dienos, kada žemdirbiai taps privatinėje ar kolektyvinėje nuosavybėje pilnatelsiais šeiminiškais.

Mes tikime, kad ir okupuotos Lietuvos fabriku bei dirbtuvų darbininkai taip pat ilgisi dienos, kada, pasitraukus okupantams ir žlugus jų įvestam valstybiniam kapitalizmui, laisvoje Lietuvoje jie turės sprendžiamą balsą tiek į gamybos priemonių tvarkymą, tiek ir į teisingą medžiaginių ir kultūrinių gėrybių paskirstymą.

Neabejojame, kad ir visa lietuvų tauta laiko atėjūnus rusus kaip Lietuvos okupantus, stengiasi, kiek sąlygos leidžia, ugdyti tautinį susipratimą, siekti darbu, mokslu bei meno kūryba Lietuva - geresnio gyvenimo ir laukia progos, kada, atskračius svetimųjų jungo, atstotys pagal gyventojų daugumą valią demokratinio kelių tvarkomą nepriklausomą Lietuvą.

Ir USSR turi būti priversta laikytis Jungtinių Tautų principų.

Ši kalba buvo atspausdinta The Catholic Register, June 21, 1975.

● Pasirodė mėnesinis laikraštis Speak Up, kurio šūkis Realistinė politika ir Geresnė Kanada. Leidžia G. Urbonas

3. Prašome Lietuvos Valstiečių Liaudininkų S - gos narius ir visus tautiečius išelviijoje visu kuo remti Vyrtauslaji Lietuvis iš - laisvinimo Komitetą ir jam lėšas telkiantį Tautos Fondą bei Amerikos Lietuvių Tarybą.

Ši parama ypač yra reikalinga dabar, kai reikia kovoti su sovietų pastangomis visur panaikinti dar li - kustas Lietuvos suverenumo žymes ir iš visur išgauti aneksijos pripažinimą.

4. Skatiname Lietuvos Valstiečių Liaudininkų S - gos narius ir visą lietuvų išeiviją ir toliau visomis galimomis priemonėmis plėsti ryšius su tautiečiais okupuojamoje Lietuvoje, stiprinant jų laisvės viltį ir atsparumą išlaikyti tautines bei žmo - giškąsias vertybes.

Tačiau smerkiame tokią santykiavimą su pavergta Lietuva, kurio kalna yra susilaikymas ar net atsisaky - mas nuo atviro ir bekompro - misinio laisvės bei nepri - klausomybės siekimo Lietu - val ar kurio pasėkmėje lai - mi bolševikų propaganda ir silpnėja išeivijos ryžtas bei pastangos Lietuvos laisvini - mo bare.

5. Įpareigojame LVLS - gos atstovus Vyrtauslame Lie - tuvos išlaisvinimo K - te, iš - kilus klausimams dėl santykių su lietuvų politinėmis, visuomeninėmis ar kultūri - nėmis organizacijomis, vi - sada būti jų pusėje, kurie aiškiai pasisako už šiuo metu svarbiausią išeivijos už - davinį - kovą už Lietuvos laisvę ir už visų išeivijos lietuvų telkimą šiam tikslui siekti.

6. Siekdami vieningesnio ir našesnio bendro darbo,

prašome bendrinėse lietuvų išeivijos organizacijose remti tas sroves ir tuos veikėjus, kurie aiškiai pasisako už išeivijoje bendromis jėgomis vedamą Lietuvos laisvinimo darbą ir už visų politinių, ideologinių bei visuomeninių organizacijų jungtinę veiklą bendriems tikslams siekti.

DEVINTOJI MOKYTOJŲ IR JAUNIMO STUDIJŲ SAVAITĖ DAINAVOJE - /Nuo rugpjūčio 10-17 d./

Programa mokytojams:
a/ Pranešimas apie JAV LB Švietimo Tarybos darbus ir rūpesčius/ Pirm - kas St. Rudys/.

b/ Skaitymo mokymo metodika ir kal kurle jos as - pektai/ mkt. V. Mariūnas ir A. Muliolienė/.

c/ Rašymo mokymo meto - dai/ mkt. J. Plačas/.

d/ Tėvynės pažinimo ir geografijos mokymas/ mkt. Pr. Karalius/.

e/ Elėraščio nagrinėjimas/ R. Černius/.

f/ Darbas su lietuviškai nemokančiųjų grupėmis/ Dr. D. Tamulionytė/.

g/ Visuomeninis ugdymas ir ugdymasis/ St. Barzdukas/.

h/ Lietuviškų knygų skai - tymo organizavimas ir ska - tinimas/ Pr. Karalius/.

i/ Pasisakymai literatūros dėstymo temomis/ Aur. Balašaitienė, V. Kavaliūnas, V. Augulytė/.

j/ Dainų mokymo būdas lit. mokykloje/ muz. F. Strolia/.

k/ Liaudies dainų ir tė - viškės aplinkos įtaka muzi - kos kūrėjui/ muz. Alf. Mikulskis/.

l/ Naujų vadovėlių prista - tymas ir įvertinimas/ Pr. Karalius/.

m/ Įspūdžiai ir pastabos apie praeitųjų metų moky - los darbą/ visi dalyviai/.

Programa visiems:

a/ Vysk. M. Valančiaus 100 m. mirties sukakties paminėjimas/ pagrindinis kalbėtojas kun. prof. St. Yla/

b/ M. K. Čiurlionis - muzi - kas ir literatas/ muz. Alf. Mikulskis ir V. Kavaliūnas/.

c/ Okupuotos Lietuvos ka - l išeivijos organizacijose mo gyventojų problemos/ Dr. Ben. Mačiulka/.

d/ JAV LB Visuomeninių Reikalų Tarybos darbas/ A. Mačiulaitytė - Zerr/.

Programa jaunimui:

a/ Lietuvių kalbos pagil - nimo kursai/ privalomi vi - siems/ dėstys St. Barzdu - kas, J. Masilionis ir V. Au - gulytė.

b/ Tautinių šokių kursai t. š. mokytojams ir būsi - miems t. š. instruktoriams/ nuo 18 amžiaus metų/ vad. J. Matulaitienė ir Galina Go - bienė.

c/ Trumpas kankliavimo muzikos kursas/ mkt. O. Mikulskienė/.

d/ Dainavimas/ muz. F. Strolia/.

e/ Paskaita apie literatū - rą/ mkt. A. Balašaitienė/.

f/ Diskusijos - simpoziumas: lietuvų kalbos varto - jimas jaunimo tarpusavio bendravime.

Valkams: darželis, žai - dimai ir įvairūs užsiėmimai Vakarinų programų vado - vė - mkt. Ingr. Bublienė.

Stovyklos mokesčiai: pir - mam suaugusiam šeimos na - riui 60 dol. Kitiems suau - gusiems tos šeimos na - riams 30 dol. Studentams ir aukštesniųjų mokyklų moks - leiviams 30 dol. Valkams iki 12 metų - 15 dol.

Primename, kad stovy - klautojai turi atsivežti savo mįlegmaišius arba paklodes, pagalboms užvalkalus ir ant - klodes.

Registruotis tuoju ir ne - vėliau kaip iki rugpjūčio 6 d. atstūnčiant ir dalį mokesčio šiuo adresu: Pr. Karalius 12460 Snow Rd. S. Newbury Po Burton, Ohio 44021, Tel: 216-834 4249.

Atvykus stovyklon kamba - rių paskirstymas vyks" Bal - tųjų namų "salėje rugp. 10 d nuo 12 val. p.p. Programa prasidės pamaldomis ir at - darymo posėdžiu. / apie 5 val. p.p./.

Pr. Karalius studijų vadovas

● Nijolė Bagdžionienė praneša, kad per KLK Moterų d - jos Montrealio sk. įsteigta Vasario 16 Gmnazijai Vo - kletijoje remti būrelį, yra pasiūsta Gmnazijai išviso \$ 120. Būrelis yra įsteigtas rugsėjo mėnesį 1974 m. ir jame yra tik 7 nuolatiniai nariai, bet nemažas skai - čius d - jos narių dosniai prisideda vienkartinę savo auka.

AUKOKIME TAUTOS FORDUI

Auka praturtina aukotoją dvasinėmis vertybėmis ir tautą materialiniais ištekliais.

P. Dačiūnas

REMKIME LIETUVIŠKĄ SPAUDĄ!

NL bendrovės valdyba yra nutarusi laikraštį siuntinėti tik už \$5.00 pir - muosius po užsisakymo metus nau - jiems skaitytojams.

Dainuoja solistas Romas Marijosius, palydimas konservatorijos liaudies instrumentų ansamblio, kurie kartu su kitais Lietuvos menininkais koncertavo Montrealio lietuviams, 1968 m. birželio mėn. 28 d.

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS - NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVE

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuanian Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle H8P 1C4, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje - \$9.50, visur kitur - \$10.00.
Rėmėjo prenumerata nuo \$15.00. Adreso pakeitimas 25 c. Atskiras numeris 25 c. Adm. ir laik. red. F. P. Paukštaitis.
Adresas: 7722 GEORGE STREET, LASALLE H8P 1C4, Que.
Tel. (514) 366-6220

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonių. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuostata. Rankraščiai grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turini redakcija ir leidžia neatsako.

NAUJIEJI ISEIVIAI

/ŠIRDIES IR ŽODŽIŲ KALBA/

Šios vasaros laikas teikia mums daugiau... Kaip gi čia, neblogą progą prisiminti tamsius ir išsileisti į savo nūjyklus 1944 metais Lietuvoje, gal kokį nusikaltėlį, je. Tai agonija, neviltingi, gal ligotą, gal išvis tavo pasipiktinimą ir visišką nežilimą žymėtos dienos. Įvykiai lenkė laiką ir tauta likosi vienui viena savo sprendimuose ir kasdien besikeičiančioje aplinkoje. Bėgti, trauktis, evakuotis, likti, kovoti, pasyviai sėdėti ir laukti, laukti... Direktyvų nebuvo, gandų, visoklausių, šimtai. Vienus evakuavo besitraukiantieji vokiečiai, kitus varė ir tempė prievarotos darbams užfrontėje ar fabrikuose, dar kiti trėmėsi patys, tikėdami, kad vokiečiai atidarys sieną. Kiti atveju, buvo tikima, kad sienos pravėrimai į vakarus, suminkštinti vokiečių pareigūnus, padės kyšiai - pinigai, brangenybės, retesni maisto produktai - skanumynai / jei kas tokių turėjo /. Žodžiu, siaubas artėjančio fronto skubino ir gąsdino visus. Visa tai prisimena, kai sekėme spaudoje, per radiją ir TV ekrane įvykius Pietų Vietname ir didžiulį masinį egzodą. Stebėjome susijaudinę, pilni užuojautos, ir greičiausiai, širdyje besidžiaugdami turima ramybe, neblogi įsikūrimu ir turimomis galimybėmis. Kažin, ar tuo metu bet kuriam mūsų žmogui / individams ir organizacijoms / atėjo mintis, kad būtų itin žmoniška, krikščioniška ir antikomunistiška, ištiesti konkrečios pagalbos ranką - paruošti afidavitą - kvietimą - garantiją naujausiems bėglams - išvietintiems asmenims, pasiūlant bent pradžiai pastogę, maistą, globą... Juk ir mes, netaip senai, buvome jų vietoje, jų padėtyje. Tiesa, jie kitos rasės, skirtingų papročių, tos ar kitos religijos... Deja, nei šis autorius, nei daugybė kitų tautiečių, neišdrįsom ištiesti rankos, prisiminti vieno ar kitoki išipareigojimą. Išskyrus, žinoma, nuoširdžius užuojautos žodžius. Tokių žodžių, tegul ir labai gražių, nevisada užtenka tiems, kuriems reikia žy-

Al. Gimantas

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiskai, atgarsiai

KUR PIRKTI AUTOMOBILĮ?

Pasinaudodamas lietuvišku skelbimu NL, nuvykau į Montreal West Automobile, pas Leoną Gurecką.

Jau iš seniau žinojau, kad kaip malonų asmenį, o per jį pirkinamas mašina, pažinau ir kaip nepaprastai rūpestin-

gą bei sąžiningą verslininką. Jis nepagalėjo laiko duoti paaiškinimams bei patarimams ir buvo tikras malonumas pasinaudoti jo nuosirdžiu patarnavimu.

Šiuo atveju tikrai tinka vienas perkantiesiems mašinas "savi pas savius".

Jurgis Blauzdžiūnas
Montrealis

PANORAMA

LENKAI RAŠO, KAD LIETUVA NORĖJO BŪTI POLITINIAI IŠPRIEIVARTAUTA

Pagal buvusio lenkų užsienio reikalų ministerijos personalinio departamento direktoriaus Wiktor Tomir Drymmer atsiminimus išsina, kad ne užsienio reikalų ministeris Josef Beck išsluntė Lietuvai notą dėl ultimatumo, bet užsienio reikalų vice-ministeris Jan Włodzimierz Szembek. Tam į įvykiui patvirtinti atsiminimų autorius yra liudininkas.

Pirmomis kovo mėn. dienomis 1938 m. vice-ministeris Szembek staiga iškviatė autorių ir pranešė, kad naktį Lietuvai apšaudė lenkų sąrgybinių pasienio būstinę ir užmušė kareivį Serafiną. Klausė, ką daryti? Užsienio reikalų ministerio Becko surasti negalėjo. Jis buvo išvykęs į Italiją pas Musolinį stebėti kariškų jūros manevrų. Su Becku Szembekui susisiekti nepavyko. Aple pasienio incidentą buvo paformuotas Lenkijos ambasadorius Italijoje Alfred Wysocki. Laikė telefoninio pasikalbėjimo su ambasadoriumi įvyko komiškas sakinių pasikeitimas. Szembek, nenorėdamas Lietuvos vardą minėti per telefoną, pasakė, kad jų kareivis buvo nušautas tos valstybės, kurioje gimė maršalas Rydz-Smigly. Tai Galicija... Kareivio pavardė, kuris buvo nušautas yra Serafin, taip kaip angelas. Pasikalbėjimas išėjo labai komiškas. Szembek pasakė, su kurčiu yra neįmanoma rimtai susikalbėti.

Kad negalėtų laiko, Szembek užklausė direktoriaus Drymmer, ką daryti? Šis ilgai negalvodamas atsakė, kad reikia išsiųsti ultimatumą. Vice-ministeris Szembek pradėjo išsiginčioti. Tada Drymmer atsakė: "Juk nuo senai mes turime tikslą užmegsti santykius su Lietuva. Be to, Lietuva to taip pat nori. Nori ir bijo... Dabar tam yra gera proga". Po to, Szembek ir Drymmer pastarė su Tadeusz Kobylanski, kuris buvo tuo laiku Rytų skyriaus direktorius, ir jam pasakė, kad ir nesant krašte užsienio reikalų ministeriui Beckui, reikia Lietuvai i-teikti notą dėl įvykio. Kobylanski su tuo pilnai sutiko.

Drymmer pasiūlė, kad būtų pranešta ir pasitarta su prezidentu ir vyr. karuomenės vadu maršalu Rydz-Smigly. Smigly tuoj sutiko. Prezidentas abejojo ir ilgokai svarstė. Tada Szembek prezidentui pasakė: "Lietuviai tikrai laisvai bus patenkinti būdami išprievartauti." Parašyta aiškiai, zgwalceni, liet. išprievartauti. Lietuviai nori užmegsti santykius, bet bijosi. Pagaliau prezidentas sutiko. Kobylanski suredagavo ultimatumą ir pasluntė telegramą minis. ministeriui

Beckui į Italiją.

Pabalgoje stralsnio autorius rašo, kad po karo skaltes gen. Raštūtkio atsiminimus, kuriuose generolas labai simpatiška ir draugiškai išsireiškia apie lenkų karių dalinius Lietuvoje, kurie leškodami priglėbsčio buvo vėliau ten internuoti. Taip rašo Prancūzijoje, Paryžiuje leidžiami lenkų išsivly "Istoriniai Sąsiuviniai" nr. 30, 1974.

Kaip lenkai vieni kitiems prieštariauja. Vieni sako, Lietuva bijojo santykių. Kiti, lietuviai jų norėjo. Buvęs lenkų generolas, vėliau egziliuės Londono vyriausybės narys, istorijos profesorius Małan Kukiel, savo knygoje "Istorija Polski, rašo, lietuviai bijojo užmegsti diplomatinius santykius su Lenkija dėl lenkų kultūrinės ir takos Lietuvoje. Taip pat ir lenkų išsivly "Kultura" žurnalo red. Jerzy Giedroyc, savo pasakyme "Tėviškės Žiburiuose", sako, kad Lietuva neturėtų bijoti lenkų nutautinančios kultūrinės ir takos. Daugelis kitų lenkų istorikų ir žurnalistų visai aiškina lietuvius nenorą turėti draugiškus diplomatinius ir kaimyninius ryšius. Man atrodo, visilienai gerai žino priežastį, kodėl lietuviai vengė bičiulystės su lenkais. Lenkai taip pat žino ir tik patys save apgaudinėja. LIETUVOS SOSTINĖS VILNIAUS UŽGROBIMAS - tai vienintelė ir aiški priežastis dėl kurios Lietuva nenorėjo santykių su Lenkijos valstybe.

Stepas Varanka

IŠ SENATORIAUS C. W. CARTER KALBOS - atidarant "Valvorykštės" tautodailės parodą Ottawoje:

Jaučiu dvigubą malonumą būti čia, būtent, dėl mano domėjimosi menu apskritai ir dėl to, kad esu kilęs iš Newfoundland provincijos, kuri beveik 500 metų orientavosi į Europos pusę. Mūsų protėviai iš Europos kilę iš Britų salų ir Bretanijos. Jie kūrėsi mažomis grupėmis išsivysčiusiose vietovėse ir jų atsineštos tradicijos ir papročiai buvo daugiau ar mažiau izoliuoti nuo išorinio pasaulio. Klek gilesnis palyginimas parodo, kad mano provincijos žmonių kultūra turi daug panašumo su Baltų ar kitų šiaurės Europos neindustrializuotų tautų kultūra.

Pagal antropologus kultūra yra visų žmonių elgsenos broužių ir gyvenimo būdo integracinė suma charakteringa tai bendruomenei. Ji sudaro žmonių gyvenimo stilių, ji formuoja jų pažiūras ir taip pat apima asmeninę filosofiją, ištikimimus, re-

sustrenka netik gimtines, bet ir artimesnės draugės bei jų pažįstamos. Ten suelna kelių generacijų moterys. Yra proga susipažinti, pabendrauti ir palaikyti ryšį ilgesniam laikui. Tai susidaro lyg moterų branduolys.

Visos išsikalba, viską sužino, kas dedasi tarp savų lietuvių.

Ir jaunamartel pobūvio pažintys, išpūdziai pasilieką ilgu metas, kaip ir vestuvių puota.

Gal tik reikėtų sumokėti 2-

(Nukelta į 5 psl.)

ligiją, valdymo formas, išsireiškimo būdus, namų architektūrą ir technologiją. Kultūra aukštai surišta su menu, kuris turi daug formų, bet liaudies menas kyla iš pačių pagrindinių šaltinių. Jis išsivysto iš paprastų žmonių gyvenimo, jų būdo, patirties ir gabumų. Bet šie paprastai žmonės yra kiekvienos tautos pagrindas. Liaudies menas yra svarbus, nes išreiškia bendruomenės ar tautos tikrąją dvasią ir ją saugoja su jos tradicijomis, jos menu ir kitais atsiekimais ir visa tai perduoda iš vienos generacijos į kitą.

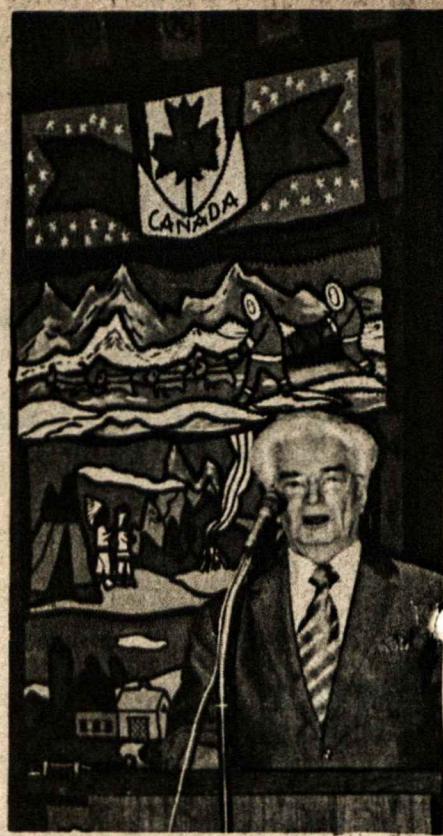
Aš norėčiau pamąti, kad šioje parodoje išstatyti darbai atstovauja vieną iš seniausių Europos kultūrų, kurios pradžia siekia daugiau 2,500 metų. Vilniaus piešimo mokykla įsteigta 1866 metais, turėjo stiprią realistinę įtaką Lietuvos menui, o modernių laikų lietuvių grafika yra tarptautinai pripažinta.

Šioje parodoje vyrauja audiniai. Audimas leidžia kurti įvairius dekoratyvinius kūrinius, nes galima pavar-toti įvairias audimo technikas. Dėl šių priežasčių audiniai yra populiariausia liaudies meno šaka kiekviename krašte. Tai tiesa tiek mano gimtojoje provincijoje Newfoundland kaip ir Lietuvoje.

Ankstyvieji Newfoundland kolonistai savo atvežtus papročius ir sugebėjimus ilgai palaikė ir dar XIX š. pabaigoje Newfoundland moterys verpė siūlus ir audė visas medžiagas, reikalingas rūbams ir namų apyvokai. Audiniai buvo lygūs, raštuoti ar ir spalvuoti. Sudėtingesni raštuoti audiniai būdavo naudojami rankšluosčių ir staltiesių dekoravimui. Šviesesnės, įvairiaspalvės medžiagos buvo audžiamos moterų rūbams, lovatiesiems, kilmams, gūnioms ir t.t. Raštai buvo geometriniai, kvadratiniai, žvaigždės, kryželiai ar stiliuoti augalai, retai - gyvulių siluetai. Raštai atitiko audinio paskirtį ir retai buvo naudojami kitos paskirties audiniams net ir modifikuotoje formoje. Puošiausi audiniai buvo juostos, prijuostės, kilikai ir sijonai.

Lietuvoje ir kituose Europos kraštuose ankstyvieji audiniai buvo įvairios juostos. Juostos yra dažnai minimos liaudies dainose ir legendose ir jų liekanos yra užsiklę iš labai senų laikų. Šitos juostos būdavo naudojamos dovanoms, ypatingai vestuvių proga ir buvo dėvimos įvairiausiomis progomis. Juostos buvo audžiamos įvairaus pločio ir ilgio naudojant įvairias technikas ir įvairias stakles ar specialius įrankius. Raštai dažniausiai buvo geometriniai ar stiliizuotos gėlės ir kiti augalai ir jie ištisai audžiami audinio vidurinėje dalyje. Kraštai buvo užbaigiami taip, kad sudarytų audiniui lyg ir rėmą. Moterų tautiniai rūbai susidėjo iš ypatingai ryškių spalvų raštuotų sijonų, prijuosčių, kilikų, juostų ir marškinių. Atskirų Lietuvos sričių tautiniai rūbai skyrėsi vyraujančiomis spalvomis, spalvų kombinacijomis ir pasiūvimo stiliumi.

Šiuo atžvilgiu lietuvių tautodailė skiriasi nuo mano provincijos, nes nežinia dėl kurių priežasčių tautiniai rūbai nėra Newfoundland tradicija. Bet kitais atžvilgiais, kaip jau minėjau, mūsų tautodailė turi panašumo į Lietuvos tautodailę. Vilna buvo naudojama sunkiems, šiltesiems audiniams, o linai ir medvilnė - lengviems audiniams.

Sen. C. W. Carter tautodailės parodos atidaryme Valstybinio Archyvo Ottawoje. Jis buvo parodos globėjas. Nuotrauka B. Čeponkaus.

sų tautodailę turi panašumo į Lietuvos tautodailę. Vilna buvo naudojama sunkiems, šiltesiems audiniams, o linai ir medvilnė - lengviems audiniams.

Aš noriu padėkoti Ottawa Bendruomenei, Montrealio ir Ottawos skautams ir Ottawa Folk Arts Council už šios parodos rengimą ir pasveikinti visus parodos dalyvius, pasiekusius tokios aukštos kokybės savo darbuose.

Remdami ir skatindami šios srities veiklą, išlaikome protėvių palikimą, jų meną ir tradicijas, palaikome ryšį su praeitimi ir tautinį palikimą perduodame ateinančioms kartoms. Tuo pat metu padarome labai vertingą įnašą Kanados kultūros praturtinimui...

SPAUDOJE PASIDAIRIUS:

• Didž. Britanijos Lietuvos S-ga išdavė pažymėjimą už kanadiečio ištėkėjusią lietuvaitei, besirūpinančiai gauti Kanados vyriausybės finansinę paramą ir už ją sukurti filmą apie dal. A. Tamošaitienės kilmus. Pažymėjimas išduotas todėl, kad Britanijos lietuviai labai norėtų pamatyti tokį filmą, kurį dar tikimasi sukurti ir kuriam dar tik tikimasi gauti finansinę paramą.

• Trečiajam pasaulio lietuvių jaunimo kongresui remti centrinis vajas komitetas, sudarytas Toronto, tikslai surinkti Kanadoje \$ 10.000. Idomu kaip bus su tais \$ 20.000, kurie po pereinamo jaunimo kongreso buvo perduoti amerikinei Lietuvii Bendruomenei?

• Apylinkės iškilioji lietuvių Ramona Braunel, tautybių festivalio parade. Tai parašas po nuotrauka, kur atidengtoje mašinoje matosi tautiniais drabužiais apsirengusi mergaitė.

• VLIKo pirm. K. J. Valiūnas, paklaustas ar Lietuvos laisvinimo horizonte matytis tikrai debesys, ar yra ir provalsių? Atsako: pasaulio politikai aiškiai linkstant sovietų naudai, mums didžiausia paguoda yra ta, kad mes kovojame už teisingą principą, kuris visų tautų yra pripažintas, būtent laisvo tautų apsisprendimo teisę. Yra džiugu, kad didžiosios Vakarų valstybės mus užtikrina, kad jos remia mūsų principus.

• Londono Lietuvii Namuose lankėsi viešnia iš Kanados - Halifax Ramonė Papiuskaitė - McDonald, pedagogė a. a. prof. dr. A. Ramūno - Papiuskaitė dukra. O motina, pedagogė Marija Ramūnienė ir gyva, ir nepamirėta.

Vitalius

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

KĄ DARYSIM, JEI LIETUVOS OKUPACIJA BUS PRIPAŽINTA?

Po ilgesnės pertraukos šio rašinio antraštė tai LŽS Detroito skyriaus valdymui, kaip daryti, bet prie nepopietės. Ne mieste, o už 60 mylių nuo jo, Dalnavos pašonėje, Onos ir Vinco Bražų sodyboje. Popietės išangos. Pirmiausia jis paprogramą organizavo v-bos vicepirmininkas dr. Kazys Karvelis, o vaišėmis pasirūpino Elena Karvelienė, kitų žurnalistinių tiki-nama. Tai įvyko 1975 metų birželio 22 dieną.

Elinėse žurnalistinėse popietėse paprastai verčiamės vienu pagrindiniu prelegentu, bet šioje jų turėjome tris. Tai politinių mokslų magistro laipsnui besiruošiantį Asta Banionytę - Conner, Kanadoje taisyklių studijuojantį Joana Kuraitę ir advokatą Rimas Sukauską-Sakis. Moderavo pats dr. K. Karvelis. Kadangi tokio pobūdžio diskusijose moderatoriaus pareigos nėra kiek menkesnės kaip referentų, tai ir ji galima priskirti prie pagrindinių. Laimingai sutapimu, vos porai savaitių į šį kontinentą iš Anglijos atskridęs, popietėje dalyvavo Anglijos lietuvų veikėjas Rostis Baublys. Jis pasiekė mėnulį ir vėlgi buvo pakviestas kalbėti.

SKAUTAMS

SKAUTIŠKI SVEIKINIMAI
1975 m. AŽUOLO IR GINTARO VADOVŲ MOKYKLŲ STOVYKLOS.

Camp Nassau, Plymouth, Mass.
1975 LIEPOS 5-13 d.

Visi dalyviai, kaip ir visada, buvo labai skausmingi. Jie padeda įveikti ligas, sustiprinti išsekusį organizmą, įgauti atsparumą. Didžiąją vertindami vitaminus, kartais imame juos be saiko vartoti. O juk vitaminai, kaip ir kitos vaistinės medžiagos, tam tikromis sąlygomis gali būti ir nuodingi. Ilgai ir gausiai vartojamos, šios biologinės medžiagos gali sukelti labai sunkius, kartais net mirtinus imunitus apsinuodijimus arba lėtines intoksikacijas. Kai susergama dėl vitamino pertekliaus organizme, tai šis lėtinis apsinuodijimas vitaminais vadinamas hipervitaminoze. Vitaminų nepageidaujamas veikimas gali būti susijęs su jų dalyvavimu medžiagų apykaitoje. Didelės vitamino kiekiai pakeičia fermentinių reakcijų eigą ir iškreipia tam tikras audinių apykaitos grandis. Be to, kai kurie vitaminai gali sukelti labai sunkias alergines reakcijas, o kartais net gyvybei grėsmingą anafilaksinį šoką.

Kaip ir dauguma vaistų, vitaminai gali tarpusavyje ir su kitais vaistais farmakologikai nesiderinti. Pasitaiko ne tik vienu-pusis, bet ir abipusis vitamino funkcinis antagonizmas. Abipusis funkcinis antagonizmas įvyksta tarp vitamino (vitamino B₁) ir nikotino rūgšties (vitamino PP), tarp retinolio (vitamino A) ir kalciferolio (vitamino D). Ilgesnį laiką pavartojus tiaminą, atsiranda pelagrai (PP avitaminozė) būdingų reiškinų. Daugelis žmonių, gydytų nuo beriberio ligos (B₁ avitaminozės) didelėmis timino dozėmis, pasveikė nuo šios ligos, susirgę pelagra. Ir atvirkščiai, vartojant pernelyg daug nikotino rūgšties, atsiranda timino trūkumas, sustiprėja B₁ hipovitaminozės požymiai.

Panašiai vitaminų A ir D savitarpio santykiai. Jlgant maistą, kuriame gausu vitamino A, atsiranda ūmus vitamino D nepakankamumas ir atvirkščiai, profilaktikos ar gydymo sumetimais nesaikingai vartojant vitamino D preparatus, organizme ima neužtekti vitamino A.

Labai dažni vitaminų tarpe vienaspusio antagonizmo atvejai. Vartojant terapinėmis dozėmis kuriuos nors vienus vitaminus, sutrinkdama kitų vitaminų apykaita. Pavyzdžiui, gausiai vartojant riboflaviną (vitaminą B₂), piridoksiną (vitaminą B₆) ir askorbiną rūgštį (vitaminą C), sutrinka nikotino rūgšties apykaita. Tai labai svarbu, nes nikotino rūgštis padeda išlaikyti normalią centrines nervų sistemas, širdies-kraujagyslių sistemos ir virškinimo trakto veiklą. Vartojant nikotino rūgštį, sutrinkdama ne tik tiaminio, bet ir pantoteno rūgšties (vitamino B₅) apykaita. Pernelyg gausiai vartojant vitaminą A, nukenčia vitamino C, D, E ir K apykaita.

Nesaikingai vartojant tiaminą (ypač injekcijomis), sutrinkdama nikotino rūgšties, piridoksiną, riboflaviną ir askorbiną rūgšties apykaita. Panašius sutrikimus gali atsirasti ir nuo kokarboksilazės, kuri šiuo metu dažnai vartojama be gydytojo nurodymo.

Labai dažni vitaminų vartojimo sutrikimai ir jų sukelti šalutiniai reiškiniai. Tieminis (vitaminas B₁) nelabai nuodingas, tačiau alerginės reakcijos, išsivysčiusios dėl šio vitamino poveikio, kai kada gali būti net labai pavojingos. Silpnos alergijos atvejais, pavartojus tiaminą, atsiranda dilgėlinė, stiprus odos niežėjimas, kartais paburksta veidas. Esant stipresnei reakcijai, jauciamas galvos svaigimas, užimas ausyse, pykinimas, ima skaudėti galvą, pagreitėja širdies ritmas, kai kada pakyla kūno temperatūra. Stipriausia ir gyvybei pavojingiausia alerginė reakcija, atsiradusi dėl timino vartojimo, yra anafilaksinis šokas, kai prarandama sąmonė, staiga nukrinta kraujospūdis ir nukentėjusio būklė tampa bevičiška.

Nikotino rūgštis (vitaminas PP), kaip ir kiti B grupės vitaminai, gali sukelti alergines reakcijas, kartais net mirtiną anafilak-

SKAUTŲ SVEIKINIMAS IŠ STOVYKLAUVIETĖS, - tai gyvas vaizdas iš paros virtinės, kad skautiškas jaunimas gyvena su spauda. Nebelieka dargiau, o tik padėkoti ir parodyti mielus skautus - skaites, kad ir toliau nesisikurtumėte su lietuviškosios spaudos vargonais!

Apadžioje Montrealio skautų-skaudių kvietimas į šiu metų vasaros stovyklą su tipinga skaudių nuotrauka iš praėjusių. NL.

Mes ant pačios kalno viršūnės! Bet ar žinau, kad nulipus randasi Baltijos stovykla. Joje nuo liepos 26 d. iki rugpjūčio 10 d. stovyklausk skautai ir skaites. Lauksim! Atvažiuok! (Elė - 626-7499; Romas - 365-1778). Nuotrauka R. Lukoševičiūtės.

bendro stalo sėsti visų pirma verčia ekonominė padėtis...

Sekantis moderatoriaus klausimas skirtas Joana Kuraitė. Tai dėl "sienų nepažindžiamumo principo". Kaip ten yra, kad žada tokią "principą" deklaruoti, bet neatisklaidžia pačių sienų savininkų? Panašiai, kaip Jaltos? Jei tokia deklaracija įvyktų, kiek mus įpareigotų ją respektuoti? Čia Joana priminė, kad jeigu būtų padaryta kokia sutartis, tai tarptautinė taisyklė remiantis, ji panaikintų visas kitas sutartis ir galiotų. Bet esą, nei JAV, nei Kanada tokių "nepažindžiamumo principų" nežada svarstyti ar bent juos priminti. JAV, Lietuvos okupaciją de facto anai patipažinti, bet neatrodo, kad tuoj pripažins de jure. Asta papildydama pastebėjo, jog pripažinimas de jure Lietuvos labai pakenktų. Amerikiečiai turėtų žinoti, kad tokiu atveju prarastų daug gerų draugų... Rimas manė, kad pripažinimas ne tik prislėgtų mus moralai, bet ir praktiškai palietų, ypač tuos, kurie tebeturi Lietuvos pilietybę... Visi trys referantai dar porą kartų vienas kitą papildė, ryškino, čia vienas kitam prieštaraujami, čia sutinkami.

R. Sakis buvo prašomas paaiškinti, ką išsivijęs lietuviai turėtų daryti, kad de jure nepripažinimo statusas kuo ilgiau būtų išlaikytas.

Kurliuo keliu turėtume eiti? Savo atsakymą Rimas pradėjo pabrėždamas, kad pirmiausia patarstas ne kokių keliu eiti, bet kokių keliu neiti. O neiti reikia peštyti ir rietenų keliu. Peštytės, tarpusavė kova mus labiausiai silpnina. Ar altininkai, ar bendruomenininkai - visi turime susiprasti, sugyventi. Jei nedirbsime vieningai, de jure pripažinimą greitai priartinsime... Bet Asta buvo optimistiškesnė. Ji džiaugėsi, kad mes jau išmokę naudotis šios šalies sistemos ginklais. Tai dalyvavimas politikoje, kontaktų / laiškais / palaikymas so kongreso ir vyriausybės nariais ir taip toliau. Ji tik siūlė neprisiiršti akiai prie vienos partijos, prie respublikonų, o dalyvauti ir demokratų partijoje.

Ko konkrečiai nustotume su de jure statuso atėmimu? R. Sakis vėl priminė Lietuvos pilietybę turinčiųjų keblumus, mūsų diplomatinės tarnybos veiklos pabaigą, turtų palkimų paimimą ir svarbiausia, psichologinį smūgį.

Pagaliau, jeigu pripažinimas įvyktų, ką visi trys prelegentai siūlo daryti? Asta Banionytė mano, kad pripažinimas dar ilgai, ilgai neįvyks. Bet jeigu įvyktų, tai išsivija turėtų likti rami, ryžtinga ir tęsti dabar dirbamą lietuvybės darbą su dar didesne energija. Idėjos dar didesne energija. Idėjos plečiasi tik tuomet, kai jos

aiškinamos, skleptojamos. Lietuvoje kovojantiems bro-liai gyvi, sulauktume laiko, liams tai jau būtų balsus kai visos, kad ir mažos, smūgis. Tokia popietė, kuri, kaip matome, buvo grynai politinė, esencija. Žallame parko fone. Drėgname beveik devyniasdešimt laipsnių karštyje. Pačiame sekmadienio vidury / jeigu norite visai protokoliškai, štai: 1:40-3:32 val. po pietų. Klausimai, ar įmanoma vidurvasario vidurdienio karštyje dvi valandas terlotis su politika, kad ir lietuviškąja? Te kalba mano rašyto protokolo pabaiga. Papietavę beveik visi 60 popietės dalyvių dar kartą susėdė priešais prelegentų stalą. Tai buvo lygiai 5 val. Diskusijose su paklausimais bei savo nuomonėmis dalyvavo 11 žmonių, iš kurių du kalbėjo po du kartus. Jiems su didėle kantrybe ir užsidegimu atsakinėjo Asta Banionytė ir Joana Kuraitė / Rimas Sakis buvo jau išvažiuojęs. Diskusijos baigėsi 6:05 val., tad po 65 minučių. Baigėsi ne todėl, kad nebebūtų buvę norinčių klausyti, bet kad moderatorius dr. K. Karvelis ir LŽS Detroito skyriaus pirmininkas Vladas Selenis nutarė, jog trijų valandų politikos karštą birželio 22 dieną jau tikrai yra per akis.

Sekanti žurnalistinė popietė numatyta rugpjūtyje, tik su vienu prelegentu ir kiek kitokio pobūdžio. Bet ir politinė popietė manoma dar šiais metais surengti.

AR VISADA NAUDINGI VITAMINAI?

Dr. Henrikas MITUZAS

HENRIKAS MITUZAS - Kauno Medicinos instituto farmakologijos katedros docentas, medicinos mokslų daktaras. Tyrinėja alergijos problemas, yra paskelbęs apie 40 mokslinių straipsnių limedidinių audinių valdymo alergijai ir kitais medicinos klausimais, vienas iš autorių farmakologijos vadovėlių aukštosios ir specialiosios vidurinės mokykloms.

Ryškūs vitaminų apykaitos sutrikimai organizme atsiranda, per gausiai vartojant cianokobalaminą (vitaminą B₁₂). Šiuo atveju esti sutrikdoma timino, riboflavino ir folinės rūgšties (vitamino B₉) vienos iš svarbesnių kraujo gamybos reguliuotojų, apykaita.

Iki šiol dar dažnai vartojami vitamininiai preparatai, pagaminti iš trijų ar keturių vitaminų. Pvz., vitaminai A, B₁, B₂ ir C. Taigi tokių „polivitaminų“ vartojimas neracionalus ar net žalingas. Moksliskai pagrįstus polivitaminus turi sudaryti ne 3-4 vitaminai, bet išties jų grupė. Racionaliausi šiuo atžvilgiu yra tarybiniai B komplekso vitamininiai preparatai: undevitas, dekamevitas, hendevitas ir pan.

Klinikiniai ir eksperimentiniai tyrimai įrodo, kad riebaluose tirpstantieji vitaminai toksiškėni už vandenį tirpstančius. Retinolis (vitaminas A) gali sukelti ne tik ūminį, bet ir lėtinį apsinuodijimą. Ūminio vitamino A apsinuodijimo atveju pasitaiko tarp šiaurės pūksčių arba baltųjų lokių kepenis. Apsinuodijimas labai skauda galvą, atsiranda šleikštulys ir vėmimas, gali sutrikti psichika. Vaikų ūminis hipervitaminozės reiškiniai: pakyla temperatūra, atsiranda mieguistumas, labai stipriai vėmama, atsikiša maumonėlis. Stipriai apsinuodijus, sutrinka kvėpavimas. Lėtinio apsinuodijimo atvejais vaikai darosi irzlūs, netenka apetito, jiems susiurkštėja ir pradeda slinkti plaukai. Odoje atsiranda seborėjinis išbėrimas, lūpų gleivinė parausta ir kraujuoja.

Suaugusiems dėl lėtinės A hipervitaminozės atsiranda gausus viduriavimas, išnyksta apetitas, padidėja kepenys, vystosi išverstakumas, kartais padrumžėja ragena. Sumažėjus protrombino kiekiui kraujyje, atsiranda išorinės ir vidinės kraujosrūvos, lėčiau gyja žaizdos.

Lėtinis apsinuodijimas kalciferoliu (vitaminu D) dažnai įvyksta vaikams, kai rachi- to profilaktikai nesaikingai skiriami vitamino D preparatai. Vaikų ir suaugusiųjų D hipervitaminozės labai panašios. Jie skundžiasi bendru silpnumu, raumenų suglelimu ir nuolatiniu pykinimu bei vėmimu. Protarpiais pakyla temperatūra. Žymiai sumažėja apetitas, o troškulus padidėja. Padidėja pulsas, pakyla kraujo spaudimas. Tokie ligoniniai būna apatiški, mieguisti. Kartais nuo D hipervitaminozės sutrinka žmogaus matymas. Pagrindinis apsinuodijimo reiškinys yra kalcio kiekio padidėjimas kraujyje. Kalcio druskos nusėda kraujagyslių sienelėse, širdies raumenyje, inkstuose, plaučiuose, kai kada ragenoje ir junginėje. Nusėdusios kalcio druskos sukelia audinių degeneracinius pakitimus.

Labai įvairūs vandenį tirpstantieji vitaminų toksiškumas ir jų sukelti šalutiniai reiškiniai.

Tiaminas (vitaminas B₁) nelabai nuodingas, tačiau alerginės reakcijos, išsivysčiusios dėl šio vitamino poveikio, kai kada gali būti net labai pavojingos. Silpnos alergijos atvejais, pavartojus tiaminą, atsiranda dilgėlinė, stiprus odos niežėjimas, kartais paburksta veidas. Esant stipresnei reakcijai, jauciamas galvos svaigimas, užimas ausyse, pykinimas, ima skaudėti galvą, pagreitėja širdies ritmas, kai kada pakyla kūno temperatūra. Stipriausia ir gyvybei pavojingiausia alerginė reakcija, atsiradusi dėl timino vartojimo, yra anafilaksinis šokas, kai prarandama sąmonė, staiga nukrinta kraujospūdis ir nukentėjusio būklė tampa bevičiška.

Nikotino rūgštis (vitaminas PP), kaip ir kiti B grupės vitaminai, gali sukelti alergines reakcijas, kartais net mirtiną anafilak-

sinį šoką. Didelės nikotino rūgšties dozės yra nuodingos. Jos sukelia galvos svaigimą, pykinimą, vėmimą, kartais pakyla kūno temperatūra, prarandama sąmonė. Vartojant pernelyg ilgai ir didelės nikotino rūgšties dozės, sumažėja organizmo atsparumas infekcijai, be to, gali išsivystyti riebalinė kepenų distrofija.

Piridoksinas (vitaminas B₆) nelabai nuodingas, tačiau, vartojant jį, ypač injekcijomis, gali atsirasti odos išbėrimai, stiprus galvos svaigimas, traukuliai ar net sunkios alerginės reakcijos. Be to, ilgesnį laiką vartotas piridoksinas nuslopinia kraujo prieškraumio procesą.

Cianokobalaminas (vitamino B₁₂) nuodingumas ir jo sukelti šalutiniai reiškiniai dar nepakankamai ištirti. Tačiau gerai žinoma, kad cianokobalaminas gali sukelti įvairias odos alergines reakcijas, kurios ypač suintensyvėja, vartojant vitaminą B₁₂ su tiaminu. Be to, cianokobalaminas negalima švirkšti kartu su tiaminu bei piridoksinu, nes šio vitamino sudėtyje esantis kobaltas ardo tiaminą ir piridoksiną.

Nuo didelių folinės rūgšties (vitaminas B₉) dozių galima smarkiai apsinuodyti, panašiai kaip ir histaminu. Folinė rūgštis gali sukelti įvairaus laipsnio alergines bei vegetacines reakcijas: odos išbėrimą, veido paraudimą, galvos svaigimą, dusulį ir kt.

Taigi B grupės vitaminai pasižymi įvairiu šalutiniu veikimu ir sukelia stiprias, kartais net pragaistingas reakcijas. Ilgai vartojant B grupės vitaminus, sutrikdomos vidaus organų funkcijos, medžiagų apykaita.

Kaip ir kitų vandenį tirpstančių vitaminų, taip ir askorbiną rūgštį (vitaminą C) poveikis gali būti nepageidaujamas. Ūmi apsinuodijimo askorbino rūgštimi atveju iki šiol nebuvo aprašyta, tačiau, ilgai vartojant šį preparatą net terapinėmis dozėmis, organizme gali atsirasti didelių pakitimų. Pirmiausia pastebimas labai ryškus kapiliarų ir histohematinų barjerų pralaidumo sumažėjimas. Dėl to pablogėja kai kurių audinių mityba. Sutrinka ir embriono mityba. O tai gali būti viena iš svarbesnių patologinio nėštumo priežasčių. Dėl vitamino C poveikio padidėja estrogenų kiekis nėščiosios organizme, kas taip pat neigiamai veikia normalią nėštumo eigą. Ilgą laiką nesaikingai vartojant askorbino rūgšties preparatus, gali susilpnėti insulino biosintezė ir pradėti vystytis cukrinis diabetas, atsirasti galvos skausmai, neramumas, nemiga. Dėl kortikosteroidų gamybos skatinimo gali būti pakenkti inkstai, padidėti kraujospūdis.

Nurodoma, kad asmenys ilgą laiką valgantys maistą, kuriame siek tiek padidintas vitamino C kiekis, tampa ypač jautrūs mažiausiam jo trūkumui, ir tokiems asmenims labai greitai išsivysto ūmi C avitaminozė. Papildomas askorbino rūgšties kiekis ikimokyklinio amžiaus vaikų maiste pagreitina jų pagrindinę apykaitą. Pažymėtina, jog šis sutrikimai gali atsirasti, papildomai vartojant net terapines askorbino rūgšties dozes - 30-50 mg per parą. Skiriant didesnes šio vitamino dozes (100-200 mg ir daugiau), vystosi ryškios patologiniai reiškiniai: mažėja eritrocitų bei limfocitų kiekis kraujyje, pagreitėja širdies ritmas, sutrinka širdies raumens mityba ir pan.

Iš visų minėtų pavyzdžių matyti, kad labai svarbu įsisąmoninti, jog vitaminai turi ne tik teigiamą įtaką organizmui. Kaip ir kitas vaistines medžiagas, vitaminus ligoniams galima vartoti tik pagal gydytojo nurodymus, nes jie veikia labai įvairiai, o kai kada ir neigiamai.

Kaunas

(Mokslas ir Gyvenimas)

PAMINKLAS TAUTAI IR SAU

/ tęsinys /

Šis veikalas bendra savo konstrukcija bei pasakojamų įvykių nuoseklumu visiškai atitinka istoriniam romanui statomus reikalavimus, o dialogų gyvumu ir stiliaus puošmenomis išsiskiria į pranašesnę kategorijos klasifikuotus veikalus. Be abejo, stilių puošia ir sparnuoti žodžiai, kuriuos autorius turtingas per visą savo veikalą, kartais net po kelis viename sakinyje, pav.: "Ji atrodė vėjavalkiška juokni ir alkštinga, bet net ir jos artimieji nebūtų mokęję pasakyti, kas šlypi po tuo jos atsalnumo antvaidžiu/23/" arba: "Kai ta tviskė tvaskė gražuolė atkakdavo į Kernavę, jis pajusdavo, lyg kad visa pils būtų ėmusi žybsėti jaunystės, grožio ir mellės šviesa/24/". Be to, daugelyje romano vėtytų autorius pavyko atkurti andalyniškąs Lietuvos gyventojų kalbosena, pav.: "Jei josi tuo pačiu trūktu, gal per dieną ir sukarsti /245/- Aš žinau: turtu ant jo aki /107/ Vykintas mūsų nepergudraus /30/".

Apart gausios retai vartojamų gražių žodžių, nemažai yra ir paties autoriaus išrastų terminų, žodynuose nesamų, pav.: mekekliai, knyslė /15/, draugonė, apsinakvinti /17/, žemknisys /31/, veltora /74/, puslausėda/573/, nunaivoti/584/, perkrūštas /593/, andalyni šėje /127/ ir kt. Be to, autorius pagrįstas už šlių artiprasminių vartosmenų nemalšumą: gėralų su gėrimais, duomenų su daviniais pasakum su paskul, nei su ne, etc., ko, išskyrus kalbininkus, kiti rašytojai ir žurnalistas visai nepaiso. Taip pat jie, pagal L.L.K. Žodyną, "galbūt" ir "turbūt" rašo atskirai, reikia ar nereikia, nors Liet. Kalbos Vadove teisingai išaiškinta, kada šiuos pusžodžius rašyti kartu ir kada atskirai. Šios klaidos išmoko iš "nubolševikinto" D.L.K. Žodyno, jau plačiai pasklidę mūsų raštijoje ir, kalbininkams neatsilieptant, virto privilegiuotomis mūsų rašybos išimtimis, kurias ir V. Alantas praktikuoja, pakludamas tam žodynui, bet ne Liet. Kalbos Vadovui, - kurį sudarė prof. dr. R. Skardžius, St. Barzdukas ir J.M. Laurinaitis, nors pats šventaragio II d. autorius viešpatinai mus entuziaztina: "Žiūrėkite, kiek čia lobų Barzdukas mums prinešė/87/".

Be abejo, šis istorinis romanas negalėjo apsieiti ir be specialų terminų, a la komitras, rykūnas, thumenas, ma-jordomas ir kt., kurių vieną randami žodynuose, kiti- Tarp-tautinių žodžių Žodyne, bet donžono/508/, krizmos/551/ ir koželkos /gal soželkos? A.G./123/ nė viename žodyne neradau, iškaltant ir Liet. Kalbos Vadovo žodyną; tai ar nevertėjo juos įtraukti į paaiškinimus?

Nors veikalas kalba, gramatikos, sintaksės, skyrybos bei sakinių konstrukcijos atžvilgiu yra pavyzdinga, bet ir

čia viena kita klaidelė pasitaikusi. Štai jos: kit ką /31/, t.b. kitką; apsilvyniojusi /34/, t.b. apsilvyniojusi; savėp/37/, t.b. savep; tūrėklais /40/, t.b. turėklais; kupo/42/, t.b. kupo/42/; mėzragali-us/65, 84/, t.b. mėzdragali-us; igumėnas /105/, t.b. thumenas; nugrauzė /174/, t.b. nugrauzė; veld-malnis /175/, t.b. veldmalnis; raganio /109/, t.b. raganiaus; žvūlterėdavo /349/, t.b. žvūlterėdavo; pavandiniję paakiai /349/, t.b. pavandenėję, pavandenavę; minzingeri/364/, t.b. minzingeri; ir nuolat aplaistomos kraujo ir ašarų /415/, t.b. minzingeri; ir nuolat aplaistomos kraujo ir ...kraujo ir ašaromis; meštinginė žvakidė /435/, t.b. minzingeri; ...be kraujo pralėjimo /477/, t.b. pralėjimo; išvis -davo /493/, t.b. išvisdavo; be to, autorius vienur rašo dvasininkai, pav. 538 psl., o kitur "dvasiška", pav. 551 ir 576 pp. - Kalbininkas Dambriūnas, pasižymintis kalbinis są-vokų logiškumu, pataria kunigus vadinti dvasiška, ne šio žodžio sąvoka artimesnė profesijai, a la, karliškis, dvariškis, etc., o tiesioginiai bendraujančius su dvasiomis/o - kultistus/- dvasininkais.

Kadangi gera sakinių konstrukcija, tai ir sintaksės klaidų beveik kaip ir nėra, išskyrus tik vieną-kita. Gera ir spaudos peržiūra, tai ir korektūrinės klaidos šioje knygoje - retenybė.

Visi čia išvardinti įvairiarūši trūkumėliai nėra esminiai ir, pagal 613-kos puslapio plotą, jų skalčius yra labai mažas, todėl nekludo šiuo veikalui naudotis šviesuoliams, mokykloms, literatams ir laikraštiniams, norintiems savo kalbą praturtinti naujais terminais, o jos stilių pagerinti įmantriais išsireiškimais.

Galutinėje išvadoje reikia pripažinti, kad pagrindiniai šio veikalas personažais autorius tobulai atkūrė anų laikų antropologinį lietuvio tipą su visomis jo dvasinėmis dorybėmis ir fizinio pranašumo spindinčiu turiniu; o ankstesniais savo veikalais parodė, kaip to amžinojo lietuvio tvirtas charakteris amžių sąvartose pasikeltė.

Todėl šis veikalas, apart tiesioginės jo paskirties, dar galėtų būti geru talkintu ir mokslininkams, analizuojantiems mūsų tautos identitškumo prarandamumą istorinių ir vykių tekneje.

Objektyviai vertinant šį prasmingą veikalą ir jo autorį - žymų mūsų rašytoją bei dramaturgą Vytautą Alantą, tenka sutikti su šio romano veikėjo Parnaus žodžiais, kad "Tokiu aukso lydinėliu Motina Gamta labai retai išmeta, iš savo įsčių /36/".

VAI TU, RUGELI, TU ŽIEMKENTĖLI

Lietuvių liaudies daina

Vai tu, rugeli, tu žiemkentėli,
Tu nebijojai šaltos žiemelės,
Tik pabijojai jaunų brolelių,
Jaunų brolelių, plieno dalgelio.

Aš päreinu ant dvaro ir sutinku močiutę
Su dviem šviesiom žvakelėm,
Su dviem šviesiom žvakelėm ir su balta duonele:
"Dukrele mano, ar viena keliu ėjai?"

- Ne viena keliu ėjai, broliai mane lydėjo
Ir už rankelių jie pavedėjo.
"Dukrele mano, mano miteoji, ne viena keliu ėjai,
Tave jaunas bernelis keletu palydėjo,
O lydėdamas už rankų pavedėjo".

PAŽINKIME PRAEITĮ!

BAJORŲ ARBA LIAUDŲ - VYČIŲ BOČIAI

/Tęsinys/

Ar dar tebeatsimena kas nors Afrikoje lietuvų karalių? Koks gi iš viso Genčiarikio palikimas - ar tik tas "vandalizmo" koliojimas žodis, taip neteisingai jam primestas? Štai sausi faktai:

1/ Mūsų kultūros įtaka nulėmė visą arabų pasaulio vėlesnę raidą. Genčiarikis sustabdė katalikybės ekspansiją Afrikoje, išlaikydamas joje Arijų tikybą. Netgi vėlesnė Moslemų tikyba - glėjo daug pagrindinių Arijų tikybos bruožų: įnai atmeta Trejybės dogmą, garbina tik vieną Visagali; kovos lauke kritęs karys žengia tiesiu keliu į dangų.

2/ Vanduočių - berberų mišinys sudarė elitą branduočių vėlesniai arabų imperijos užkariavime. Vanduočių laivynas liko viešpatuoti Viduržemio jūroje ligi VII amžiaus. Iki mūsų laikų, Rifio berberai išlaikė karinės drąsos reputaciją. Mūsų Baronas - Varronas - Varys, arabiškai tariamas Farys, - tai karžygis raitelis, tas pat Vytis - "senovinės rėdos".

3/ EISČIAI buvo pasižymėję mūsų prekybos laivynu, o vanduočiai - patys nepreklavo, o tik prižiūrėjo laivyno tvarkingą ir nekludomą eismą. Tai "marinai" - jūrų išlaipinamų puolamų dalinių ir vandens policijos mišinys. Jų pareiga, žinoma, už tam tikrą nustatytą miltą, saugoti prekybos kelus ir keršyti piratams, juos susekanti ir sunaikinant jų gyvenvietes.

Genčiarikis, ruošdamas savo KARTAGENOS LAIVYNĄ tokiame eiliniame Viduržemio jūros "pacifikacijos" žygiu/ tai moderniškas to velkimo apibūdinimas/, užklaustas, prieš ką ruošiamasi, trumpai atsako: "Prieš šalį, kuri užrustino Dievą" /ž. Salvinus/. Vanduočiai, vieninteliai istorijoje, visada su savimi laivuose turėdavo ir žirgus /Std. Apollinarius/.

4/ Vanduočių jūros terminai prigijo visame pasaulyje: pas anglus, prancūzus, vokiečius, ispanus ir portugalus; o gal net pas eskimus ir indėnus /pav. žodis baldarė/.

5/ Užvis idomiasta, tai 1500 metų senumo gintaro karolių eilutės, - tai tiesioginis Genčiarikio palikimas. Amerikietis, žurnalistas V. Engelert, nufotografavęs mūsų gintaro karolius, tos muziejinės retenybės reikšmės, žinoma, nepamatė /ž. National Geographic Magazine, June 1968, p. 865/. Kuršių ir vanduočių mergaičių galvos aprėdai labai panašūs, gi tas pat randama ir pas berberus

šlandien /ž. M. Gimbutienė, The Balts, p. 127/, ką anos dėvėjo 2 amž. po Kristaus.

Berberų tauta, "kurios kilmės nepajėgiama nustatyti", neturi nieko bendra su arabais. Tai kaukaziečių rasė /kaip kad ir "ossetai"/ - ilgos tiesios nosys, plonos lūpos, yra ir mėlynakių. Jie tebegyvena aukštai neprileinamame Atlas kalnyne /kaip kad Ossetai Kaukaze/, prie OUED DADES, kuris teka į DRA/Undurą/. Žodis OUED, tai ne kas kita, kaip sutrumpėjusi vandenys/ šaknis.

Amerikietis reporterio pastabumu pažymi, jog gintaro karoliai yra "a favorite of Berber women" - berberų moterų labai mėgti. Jis bešališkai, kas mums dar svarbiau, pažymi jų kitas išskirtines ypatybes: didelį polinkį dainoms, svetingumą, mandagumą ir kilnią išvaizdą.

Tose nuotraukose ir iliustracijose matome daiktinį įrodymą dar kito papročio, apie kurį kalbėta sidabro pinigų progą - sidabras buvo naudojamas tik kaip papuošalas, ir ši tradicija išlaikė pas berberus iki šandien. Taip atrandame mūsų vanduočių likutį, su lieta su KARTAGOS trojėnų palikuonimis berberais, pasitraukusiais į paskutinę gamtos tvirtovę, Atlanto kanjono viršūnes// kaip ossetai į Kaukazo kalnų viršūnes/.

S. Daukanto minėta kartaginiečių šventė RUSNĖJE taip neįtikinanti iš pirmo žvilgsnio atrodanti, įgauna visai naują ir rimtą prasmę. Tai būtų mūsų brolių vanduočių nuolatinė atstovybė pas kuršius - eisčius. Juk Kartaga garsėjo, kaip Afrikos didžiausias prekybos uostas, įkurtas dar mūsų protėvių apie 814 m. pr. Kristų. Jei kada atsirastų Rusnės šventovės aukuro akmuo, kryžuočių išvogtas ir pasiustas Vatikanui, tai jo užrašuose greičiausiai išskaitytume tą užmirštą mūsų brolių vanduočių palikimą ir kitas paslaptis.

Galutinėje išvadoje GENČIARIKIS prklauso tam negausiam asmenybių ratui, į kurį įeina Aleksandras Didysis, Mindaugas, Vytautas Didysis, ir kurie savo išskirtiniu veiksmu ir nusistatymu pakėlė istorijos raidą kaip Kolumbas ar Martynas Luteris.

Kas čia parašyta, nėra asmeniška nuomonė. Vanduočių žugiai yra atpasakoti E. GAUTIER knygoje "Genserik roi des Vandales", kuris irgi stengiasi juos reabilituoti.

PASITINKANT VASAROS AUŠRĄ

Ateik, žaluma,
į permatomą medžio lapą,
Sugrįžk jėga, į mano raumenis
ir paukščio sparnus.
Ateik, aušra,
ant ašmenų manojo dalgio,
Vyturi, saule, pakelk
iš mažytės erliuko pėdos.

Šiandieną mes eisim šienaut.

Plačiai išsižergė, pusnuogiai,
Mes eisim į tekančią saulę.
Aplė laimę,
džiaugsma, taiką
Mąstysim įdegusiom nugarom,
Kiekvieno įtemptu raumenu.

Paskui valgysim į lauką atneštus pietus,
Kalbėsime,
Juoksimės,
O plačios kaip plūgai rankos
Išsis ant moterų skrautų,
Ir kaip duona bus paprastos mintys.

Paskui vakare
lyg į gyvenimą
Pasinersim į vėsus ežero vandenį.

Štai ir viskas.

Iš erliuko pėdos jau vyturi rytas pakėlė,
Raudonas rūkas sklaidos virš upės. -
Laikas šienaut.

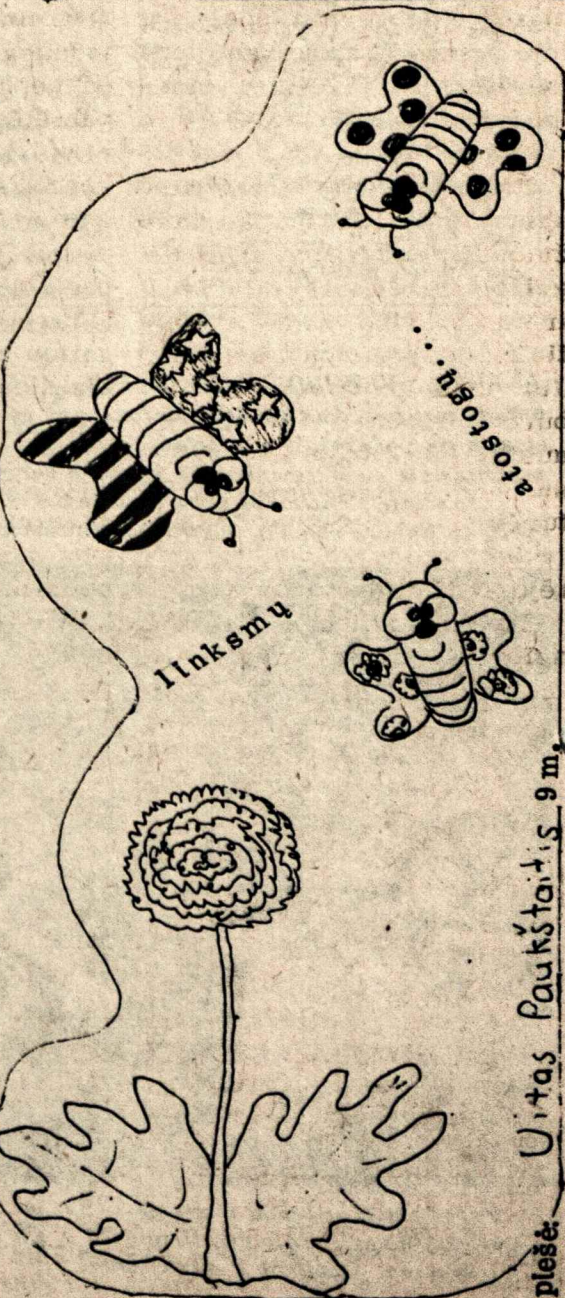
PASKUTINĖ VASAROS NAKTIS

Šlugžda naktis, lyg būtų pilna šikšnosparnių.
Medžių lapuos sausaa žogų čirškimas,
Lyg fosforiniai žmogiukai dalgius kaltų -
Vasarą kirs rytoj.

Drėgnai ir tvankioj samanų tyloj šilaužia sraigės.
Tarsi maža vabalukų šventovė
Šviečia pūvantis kelmas -
Grybų naktis.

Dvelkia salsva šiluma,
Lyg jautis kažkur netoli alsuoti.
O laukuos ten į užmirštus šulinius krito žvaigždė -
Mirė boružė.

Pūvančio kelmo šviesoje šviesoje
Keliu fosforuojančią ranką kaip dovaną žemel -
Vasarą kirs rytoj.

KELIAS Į ALKOHOLIZMĄ

(Orig. N. Keselis ir H. Vėlonas — Alkoholis Vilnius, 1972)

Kal gėrimas tampa būtinybe, alkoholis geria, kad pajustų alkoholio veikimo pasekmes. Dažnai jis geria iki nusigėrimo, o tai neišvengiamai turi fizinių pasekmių: atsiranda atminties sutrikimų, išsiblaivęs alkoholis prisipažįsta, kad visiškai neatsimena, kas jam atsitiko gėrimo pabaigoje. Jis nežino, kaip grįžo namo, negali prisiminti, ar tinkamai elgėsi. Tačiau iš tikrųjų jis tada elgėsi tinkamai. Kitą dieną susirūpinęs visų pirma krepšiai išgertųjų draugus, bandydamas aplinkinių kelių sužinoti, kaip jis elgėsi aną dieną. Atminties netekimo negalima paaiškinti tuo, kad alkoholis gerimo metu buvo nesąmoningas, nes jis elgėsi visiškai normaliai. Vėliau negali atsiminti, kas įvyko, nes jo atmintis neužfiksavo jokių įvykių. Visos pastangos ką nors prisiminti yra bergždžios, nes atmintyje neužrašyta nieko, ką būtų dabar galima atkurti.

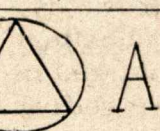
Pirmą kartą konstatavę amnezijos simptomus, kartais nesąlingai geria pacientai esti be galo sukręsti, nes neatsimena tam tikro laikotarpio pergyvenimų eilės. Vienas jų rašė, kad buvo tiesiog pritrenktas, gavęs išgertųjų bendro laiško, susijusį su pokalbiu telefonu. "Negaliu prisiminti tokio pokalbio. Man nesmagu, kad galėjau jį užmiršti, man atrodo jis neįtikėtinas. Galimas dalykas, kad minimą pasikalbėjimą telefonu mano bendras paprasčiausiai pats sugalvojo".

Tokias atminties spragas gali turėti nesąlingai geriantieji net tada, kai jie per daug neišgerė. Vieni pacientai tiksliai atsimena, kada jos atsirado pirmą kartą. "tada išgėriau per dieną tik keletą taurelių ir vakare jau buvau girtas. Rytąs ryto nubudęs negalėjau prisiminti, kas įvyko vienu ar kitu metu praėjusią dieną". Beveik visi pacientai prisimena pirmąsias atminties spragas net jeigu ir negali pasakyti tikslios jų datos. Atminties praradimo momentai ypač kelia nerimą, nes pacientai baiminasi, jog tuo metu galėjo kam nors nesąmoningai padaryti rimtą žalą.

Taip atsitiko vienam jaunam mašinistui, kuriam žmona pasakė, kad naktį jis grįžo namo vėlai labai piktas ir susikrūvinęs ranką, viršutinius ir apatinius baltinius. Jis negalėjo prisiminti, kur buvo ir ką darė. Vėliau pats nustatė, kad išėjo iš fabriko su bendradarbe mergaite ir turėjo su ja lytinius santykius. Jo manymu, tai galėjo būti miške arba parke. Tokiai atminties spragai apibrėžti dažnai vartojamas

Sustaurėja alkoholio interesų ratas.

Gėrimas atima didžiąją laiko, minčių ir energijos dalį. Užuočius į kiną, vakaras praleidžiamas geriant. Alkoholis palaipsniui netenka bičiulių. Darbdavys gali pirmasis pastebėti, kad sumažėjo darbo našumas. /Daromos klaidos, sumažėja judesio vikrumas, atsiranda nepunktualumas ir trumpalaikės pravaikštos. "Pagirčių pirmadienius" laiko alkoholis atsidrąsimo signalu. Jeigu net alkoholis dirba, jis paprastai esti nepastabus, o tai, žinoma, gali turėti rimtų pasekmių. Pagaliau neišvengiamai bus tokia diena, kai alkoholis ateis į darbą neblaivus, nes jis jau pradėjo gerti dienos metu. "Paskutiniuosius penkis karinės tarnybos mėnesius niekada nebuvau blaivus", — taip buvęs kareivis apibūdina savo būklę.

JEIGU GERI IR GALI GERTI — TAVO REIKALAS;
BET JEIGU GERI IR MATAI, KAD GĖRIMAS IMA
NAIKINTI TAVE PATĮ, TAVO IR TAVO ARTIMŲJŲ
GYVENIMĄ IR NORI NUSTOTI GERTI —
ATEIK PAS MUS. MES GALIME
TAU PADĖTI.

LIETUVIŲ (ALCOHOLICS ANONYMOUS) A.A. GRUPĖ
(Lithuanian A.A. Group)

susirenka kiekvieną trečiadienį, NL redakcijos patalpose (7722 George Street, LaSalle, Que.) 8 v.v. Susirinkime kalbama lietuviškai. Jie atviri visiems, ieškantiems pagalbos. Atėjus pas mus — nebebus vienas. Jei nori daugiau informacijų skambink: Leonui G. 366-2548 (namu) arba 489-5391 (darbo tel.), Juozui S. 365-0691, Henriui N. 277-7868.

18 St. Catharines miesto Folk Arts Festivalio parodo. S. Ulbino nuotraukoje S. Gulcia automobilyje sėdi KLB St. Catharines apylinkės pirm. J. Šarapnickas ir iškilioji lietuvaitė Ramona Braunel.

J. VENCLOVA: PRUTĖNAI IR RYTŲ GALINDAI

Algirdas Gustaitis

J. Venclova, savo istoriniais raštais, nagrinėdamas senąją lietuvių tautos praeitį, neblogai pažįstamas perijodinės spaudos skaitytojams. Jisai ieško istorinė tiesa paremtų duomenų ir įpynęs bėgajame tekste, paskelbia nesibijodamas dogmatiniai ar siauražiūriškai suvaržytųjų.

Vėliausias J. Venclovos veikalas pavadintas "Prutėnai ir Rytų Galindai". Atspaudas iš "Naujienų" 1974 m. rugpjūčio 12-22 d. d. paskelbtos studijos. Leidinėjis turi 40 psl. Skiria miškininkui Antanui Beleskai.

Įdomus leidinio mecenato įrašas:

"Kadangi J. Venclova šioje knygelėje "Prutėnai ir Rytų Galindai" bando atkurti lietuvių tautos istorijos skriaudas, padarytas K. Būgos su jo ištikimais pasekėjais, tai aš pasiryžau savo lėšomis paremti šio rašinio išleidimą — brangiam prisiminimui mano mylimo brolio Stasio, kuris jaunas išėjo ginti Lietuvos laisvės ir žuvo 1920 metais žiaurioje kovoje su mūsų klastingais priešais lenkais. J. Gocentas".

Kad daugiau panašių aukotojų būtų užstieno lietuviuose.

Autorius bando prūsus "perkrūštyti" prutėnais. Mes turime pakankamai vargo prūsus iš naujo sugrąžinti į pilnaties lietuvių eiles. Vėliau, kada Prūsija bus aiški ir neginčijama Lietuvos dalis, tada gal ir galėtų būti keltamas klausimas: o gal juos pavadinti prutėnais? Nors abejotina, kad ir vėliau toksai vardas prigytų.

Ir pats J. Venclova savo veikalą pirmame puslapyje keletą kartų rašė prūsai,

Prūsija. Galima vadinti senieji prūsai, bet prutėnai skamba kiek klaidinančiai. Žodį prutėnai galima vartoti kaip pakaitalą prūsams, bet nesakyčiau, kad tikrų lietuviškumą, ar kad prūsai buvo lietuvių tautos dalis. Pav. I. Taylor: "Toliau lietuvių provincija / Prūsija /, kuri buvo vokiečių ordino užkariauta". O Kolberg "Senieji prūsai buvo ne kas kita, kaip tikrieji lietuviai". K. Gečys: "reikia atsiminti, kad anais laikais Rytprūsiai buvo lietuviškas kraštas, kuriame dar 18 amž. lietuviai sudarė didesnę gyventojų dalį". G. Jurgėla: "So. Prussian in centuries has been a Lithuanian". M. Roemeris: "Prūsų kiltis lietuvių tautos". T. Tallentus: "Prūsai yra šaka lietuvių tautos". R. Dion: "Šiai lietuvių šakai priklausė taip pat ir senieji prūsai". J. Matusas: "Ir taip visas plačiojo Vyslos — Dauguvos gimines vadinome lietuviškėmis".

Prūsai turi vardą žmonių, kurie kalbėjo lietuvių kalbos dialektu". Ir t.t.

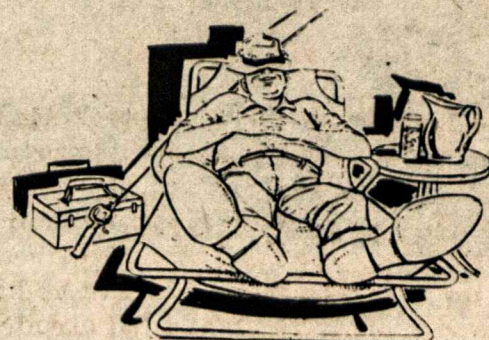
Pats J. Venclova prūsų priklausomumą lietuvių tautai taip išreiškia:

"... senprūsiai niekuomet nebuvo atskira tauta ir neturėjo atskiros nuosavos kalbos, bet priklausė lietuvių tautai ir kalbėjo lietuvių kalba, o taip pat turėjo tuos pačius papročius ir tikybą, kaip lietuviai". / 19 psl. /

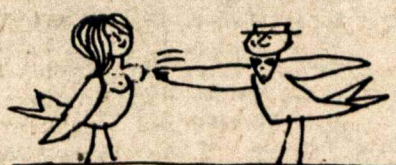
Veikalėlyje daug citatų, panaudotų teisinga prasme. Vietomis jų tiek daug, jog nesusipeta plačiau panagrinėti, palyginti. Gausybė medžiagos, tarsi žinių aruo-

KREIVI VEIDRODŽIAI

Ar žuvauti ...

ar medžioti? ...

das, paliktas kitų nagrinėti — nepažymėti. Galima išgyti mui. O norėtusi ir autoriaus "Naujienose" arba pas auplatesnių pasisakymų. Be to: J. Venclova, 4447 S. abejo, tada darbas bus ke Fairfield Ave, Chicago, Ill. Iertopal platesnis ir gal tiek 60632, USA. pat svaresnis.

Galimas dalykas, autorius, kruopščiai berinkdamas įvairiakalbę literatūrą, 3 dol., ir užtektų. Jaunieji besiknisdamos po archyvus, dažniausia pradžia gyvenimo šiuo kart tenorėjo paduoti turti lėšų ir turti neblogus gausybę medžiagos. Gal kadarbus.

da nors grįž prie tų veikalų. Maža duoklė neapsunkintų jau sugrupuotų ir visus apdaugelio moterų su mažomis tars nepalyginamai plačiau, pajamomis ir pensininkų, Vietomis tėra svetimkalbiškurlos irgi nori visur nueiti. ki išrašai, be lietuviškų Pagaliau, pačios moterys vertimų. Kartais sunku žit tegul pasisprendžia, po kiek noti, iš kokio veikalo palmta joms geriausia prisidėti.

citata. Toronto, Ont. J. K-mas

ATVIRAS LAIŠKAS

Nepriklausomos Lietuvos š.m. birželio 18 d. 24/2152 nr. J.Š. vėl pabėrė pluoštą šmetžtų prieš VKLS-gos St. Catharines skyrių. Esą St. Catharines vilniečių v-ba neįsileidusi jokios kontrolės patikrinti ruošų Joninių.

Prieš 13 metų užtektinai buvo išlieta rašalo reikalaujant vien tik iš vilniečių apyskaitų. Įdomu, koks tikslas vėl atnaujinti seną glesmelę? Tai yra šlykštus melas. Mūsų ruošų Joninių apyskaitos patikrintos ir pasirašytos nemažiau dviejų v-bos narių. Yra ir revizijos komisijos aktai ir ne tik skyriaus nariai, bet ir kiti sąjungos nariai, kas įdomaujas, tą žino. J.Šarapnickas nėra VKLS-gos narys ir jam nėra reikalo svetimais reikalais rūpintis.

O jei pašalčiai nori mūsų sąskaitas tikrinti, tai tegu atidaro viešumai ir savovybas. Galime pakviesti specialistus kontrolierius, kad ir kanadiečius, ir visus patikrins. Tada tikrai pamatysim, kurios organizacijos daro išelkvojimus. Jei sutinkat — prašom! Mūsų bylos atviros!

Jonas Lelevičius, VKLS-gos St. Catharines sk. Leidinio kaina, tiražas V-bos pirmininkas

JUBILIEJINIŲ METŲ
NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$30.00, pusl metų — \$16.00, trims mėn. — \$8.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$26.00, pusl metų — \$14.00, vienam mėn. — 2.50. Užsieniuose — \$31.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitę nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJINIENOS,
1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill. 60608

☐ Siunčiu dol. Naujienų prenumeratai, Jubiliejinių vajaus proga paremdamas lietuvišką spaudą.

☐ Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių išpareigojimų.

PAVARDE IR VARDAS

ADRESAS

Tony's Photo Studio
2680 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.
PORTRETAI · VEDYBOS · KRIKSTYNOS
SUKAKTUVĖS · MAŽAMEČIANIS
IVAIROS PROGOS

TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

CFMB LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

RADIO 1410. MONTREAL
KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 10,30 iki 11 val. vak.

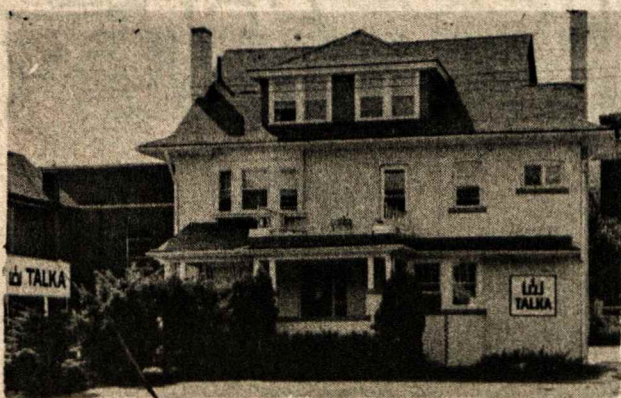
PROGRAMOS VEDĖJAS
L. Stankevičius, 1053 Albalen Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

KELEIVIS
Lithuanian Weekly
636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODI ŠKELBAMAS. JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO, KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGARŠĖJE MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI, YRA GRAŽIŲ APŠAKYŲ, EILĖRAŠČIŲ. ADV. M.ŠVEIKAUŠKIENĖ VEDA FEIŠINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ. Metinė prenumerata tik \$ 7.00

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

isikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main St. East, tel. 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.
antradieniais	10 — 5 v.p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.
penktadieniais	10 — 7 v.vak.
šeštadieniais	9 — 12 v.p.p.

Liepos—rugpjūčio mėnesiai ir prieš ilgus savaitgalius "Talka" šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Pardudame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas.

MOKAME UŽ:

Depozitus (P.C.A)	6%
Sutaupas (Nuo spalio 1 d.)	7½%
Terminuotus depozitus 1 metų	8½%
IMAME UŽ:	
Asmenines paskolas	12%
Nekilnojamo turto paskolas	10½%

Kapitalas — virš \$ 6,000,000

popietė savuose namuose

S. Pranchūnas

Papietavęs ir pradėjęs skaityti anglišką laikraštį, vienas pilietis susilaukia pastabos iš greta sėdinčio kaimyno. Kaip čia dabar, esą lietuviai, atėjęs sekmadienio popietei į Lietuvų Namus, prasideda su tokia spauda. Jeigu jis taip domisi vietiniais spausdiniais, tegul skaitytų juos namuose, ar kur nors kitur, bet ne čia, lieviškumo tvirtovėje. Tame ir esanti visa blogybė, kad mes kažko besivaikydami, nebežinome net už ko griebtis. Tuo tarpu savoį spauda reikalinga ir didesnio dėmesio ir paramos.

Angliško laikraščio skaitytojas, klausydamas pastabos ir matydamas į jį atkreiptą visų prie stalo sėdusių pietautojų dėmesį, pa-

sijunta kiek nepatogiai. Mėgindamas atsakyti, jis aiškina, kad tą laikraštį tik ką išsigijęs iš vieno pažįstamo. Tai esąs visai naujas periodinis leidinys, kurį leidžia Giliaras Urbonas. Jis susidomėjęs tuo menraščiu dėl jo visal kitokio pobūdžio. Pažindamas leidėją Urboną kaip veiklų žmogų ir darbštų visuomenininką, jis tikisi, kad jo naujas užsiėmimas susilauks platesnio dėmesio. Tuo tarpu į nepatogiai pasijutusio skaitytojo aiškinimą, įsiterpia kitoje stalo pusėje sėdėjęs vyras. Pradėjęs kalbėti, jis sako, kad Urbono išleista birželio mėn. pirmąjį numerį, jis esąs jau perskaitęs. Taip, jis galįs patvirtinti, kad skaitydamas "Speak up",

Iš NL spaudos baltas Toronto V. Bubelio nuotraukoje iš kairės: Giliaras Urbonas, L. Jocienė, W. Dairys, O. Pranchūnienė ir Dagilienė.

REGISTRUOKITĖS!

KAUNO JEZUITŲ GIMNAZIJOS MOKINIŲ SUVAŽIAVIMAS ĮVYKS RUGPJŪČIO MĖN. 30 — RUGSĖJO 1 DIENOMIS ČIKAGOJE, JAUNIMO CENTRE.

VISŲ KLASIŲ, VISŲ LAIDŲ MOKINIAI IR MOKYTOJAI Kviečiami REGISTRUOTIS PAS PETRĄ KLEINOŲ, S.J. — 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636, USA. Tel. (312) RE-7-8400. Registruojantis įmokama 5 dol.

mo, nuo karo lauko teismo iki civilinio teismo ir iki netikėtos laisvės. Jis paruošė ir išleido Kanadoje gerai parašytą knygą NUŽMOGIN-TIEJI. Ši knyga, kaip reikšmė, turėtų būti kiekvieno lietuvių ne knygų lentynoje, bet prie lovos ant staliuko ir pabai-gus skaityti, po keletos savaičių, vėl pradėta iš naujo. Kaip J. Ciceno "Vilnius tarp audrų", taip ir P. Čes-nulio Nužmogintieji turėtų būti išversta į anglų kalbą. Tegu ir kiti pasaulyje suži-nio karo darė lenkai okupantai, kuriems nei tas kraštas, nei to krašto vaikai nepriklausė, užėmė Vilniaus Kraštą.

Į minėtą sąskrydį skubėjo Vilniaus Krašto vaikai, buvę lenkų okupantų kaliniai bei kankiniai. Iš Toronto, Delhi, Simcoe, St. Catharines, Well-and'o, Ottawos, Windsor, Londono, Detroito ir net iš Chicagos su pačiu Laisvo-sios Lietuvos redaktorium V. Šimkum. Jis atidarė ir pirmininkavo sąskrydžiui. Daug buvo kalbėta, daug bu-vo nutarta, bet svarbiausias nutarimas, kiek galint kovoti ir stengtis išlenkiško erelio nagų išlupti gabalą Lietuvos žemės—Suvalkus ir Seinus su jų sritimis, kurie ne lenkams priklauso. / Nuo ten laisvi-nimo organai turėtų pradėti laisvinti Lietuvą. B.N./.

Juk lenkai, nors ir "prole-tarai", nenustoją skriaudę lietuvius Suvalkų-Seinų sri-tyse. Jeigu lietuviškai kal-bama viešojoje vietoje, tai tuojau pastebės ataktus lenkiškus veidus kreivomis

šypsena ir kaltinančias jų akis. Juk tai "chamska mowa". Lietuviai prisimena vienoje Vilniaus šventyklo-je, kur lenkams anksčiau bū-davo pamaldos, o lietuviams vėliau. Vietoje šventos Die-ve, pabaigdavo žodžiais: "Lenkiškasis Dieve, apsau-gok tavo numylėtą Lenkiją nuo pagonių lietuvų". Len-kai žinodavo, kad jiems bai-giant pamaldas, jau pro duris renkasi lietuviai, tai tam ir giedodavo paskutinį punk-tą, ne Dievui, bet kad įgeltų lietuvio širdį ir kad stumtų jį nuo lietuviškos kalbos ir len-kiškos vištos nagus—nutau-tinti.

Sąskrydžio dalyviai, kurių privažiavo galybės, rengėsi rinkimams, bet prašant ir plojant, visi pasiliko savo vietose. Ypatinga "Ar. Velku-tis iš Detroito norėjo atsisa-kyti "Gedimno sosto"—pir-mininkavimo šiaurės Ame-rikos pirmininkavimo. Labai prašant, ir po kelių kartus plojant, negalėdamas nura-minti prašančiųjų, sutiko tas pareigas eiti toliau, su są-lyga, kad kas nors jam padė-tų.

Po posėdžio, po kalbų, po daugelio valų ir ilgaiusių metų—valšės. Kažin ar Lie-tuvos valdovai taip skaniai ir įvairiai valgė, kaip Vilniaus Krašto Vaikai savo sąskry-dyje. Norint aprašyti, nebūtų taip paprasta: tektų parašyti didelę kultūrinę knygą.

Sąskrydis baigtas lietuvų Tautos Himnu.

Bernardas Naujalis

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

8½% už 1 m. term. dep.
7½% už taupymo s-tas
8¼% už pensijų planą
6% už čekių s-tas (dep.)

IMA:

9½% už asm. paskolas
9½% už mortgičius

AKTYVAI virš 10 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiai šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvų Namai — 1573 Bloor Street West, Telefonas 532-8723 Toronto, Ontario, M6P 1A6

SLA KUOPOS GEGUŽINĖ

Hamiltono SLA 72 kuopos tradicinė gegužinė įvyksta liepos 27 d., kaip paprastai, A. Padolskio sodyboje prie Paris miestelio. Šiam reikalui vieta labai graži ir patogi. Tai jau patvirtino ne kartą čia dalyvavę, o naujieji atvykėliai irgi išitūkins tai patys. Graži žalia lyguma su daugybe medžių, medelių pavėsiul, nemėgstantiems kaitrių saulės spindulių. Apstu piknikui stalų, maudymosi baseinas jauni-mui. Tai sudaro galimybę atvykti ir su savo jaunais šeimos nariais. Bus nedide-lė meniškoji dalis, linksmo-jai dalis prie akordeono. Iš-ryškės laimingieji piniginės

loterijos bilietų pirklėjai, o tokį bus net 16. Geros šei-mininės pagaminus skanų ir šiltų užkandžių, o vyrų parūpins šalto alučio atsi-gaivintimui. Gegužinės pelno dalis skiriama Brazinskams Turkijoje.

Rengėjai viską darys, kad būtų visi patenkinti: dideli ir maži. Bus laukiami visi: iš arti ir toli. Tad nors tru-putėlį atitrūkime nuo kasdienių rūpesčių, duokime švie-žio oro savo stelai ir kūnui. Gegužinės parelgūnai mūsų pradės laukti jau 2 val. po pietų. Už įvažiavimą reikės truputį primokėti. Tad iki pasimatymo gegužinėje. Pradėkite ruoštis jau da-bar pasimatymui su senais pažįstamais bei draugais. Zp.

VILNIEČIŲ SUVAŽIAVIMAS

VILNIAUS KRAŠTO VAIKAI Jeigu žydai, atkeliavę iš Uru, pasirinko svetimame krašte gyvenvietę ir pasiva-dino Children of Izrael —tai Vilniaus krašto lietuviai, tik-ri jo savininkai, atsidūrę čia, turi teisę vadintis Vilniaus krašto vaikais.

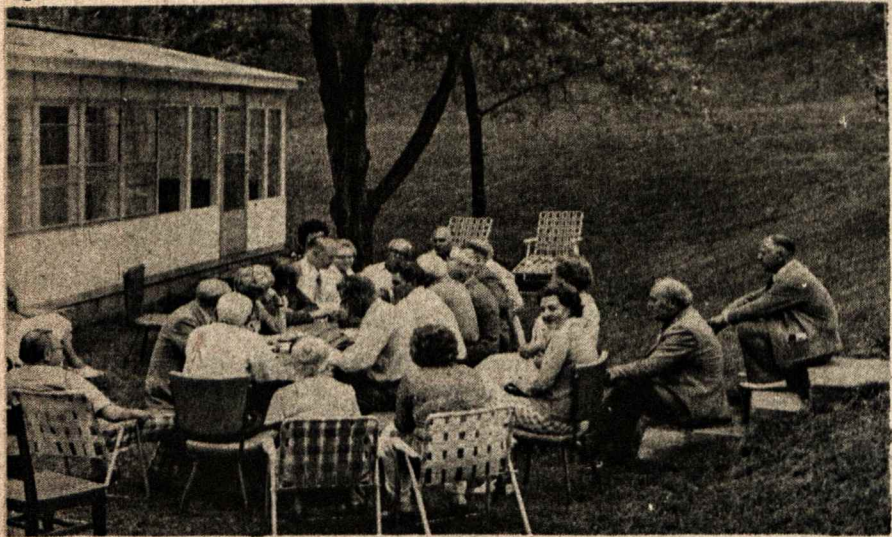
Kada kiti mūsų lietuviai nepasidalina, kas kam vado-vauti turėtų. Kada kiti lie-tuviai kovoja vienas prieš kitą. Kada kiti lietuviai tik pasa-koja niekus, tik erzina vie-nas kitą spaudos puslapiuos-se, gatvėse, šventyklų klie-muose. Kada kiti lietuviai šmeižia vienas kitą. Kada spauda barasi tarp savęs, o dar kiti kovoja prieš kitas kitą ir ginčijasi: "Kas valdys Lietuvą"/ tuo tarpu Lietuva dar nepasiekia, tai Vil-niaus Krašto Vaikai to viso nežino. Jų širdyse okupantai lenkai krauju įrašė savo pėdsakus. Ašaromis ir pra-kaistu nulaistyti keliai, takai ir kalėjimai. Lietuvų aim-a-nose susikūrė vienybės ir laisvės dainos. Jie vienas kitam Broliai ir Seserys. Tai pavyzdys mums, skylan-tiems pagyrų puodams.

Jeigu kas turi ką pasaky-ti apie Vilniaus reikalus, tai

pirmas ir paskutinis žodis turėtų būti Vilniaus Krašto Vaikų žodis, kurie turi ištel-gę savo organizacijos sky-rius visame laisvajame pa-saulyje.

Vilniaus Vaikai kartą į metus surengia sąskrydį. Šiais 1975 m. birželio 28 d. toks sąskrydis įvyko p.p. Česnulų buveinėje. Tai ne buveinė, o galima sakyti "Gedimno Pilis", apsupta kalnų kalnelių. Už tų kalne-lių—kalnų/kurie lyg "Panerių kalnai"/ teka Grand River. Ji primena Vilnelę Paneriuose. Kaip ir pats vaizdas, taip pa-tys šeimnininkai, turi gerą skonį. Namas skoningai sut-varkytas ir kur nepasuksi galvos, kur nenukreipsi akių ar į baldus, ar į sudėstymą, ar sienas, ar lentynas, ar meno dirbinius, nerasi nė mažiausio priekaišto. Prie to galima dar pridėti, kad ir Vilniaus Krašto Vaikų To-ronto skyriaus dovana—Dag-bi skulptūra, rado puikią vie-tą Česnulų Gedimno Pilyje. Gražiai prižiūrimas daržas, pilnas uogų ir daržovių.

Petras Česnulis perėjo sunkų, dėka lenkų okupantų, kelią: nuo lenkiškosios uni-formos, iki karo lauko tel-

Vilniečių būrelis iš praeity metų suvažiavimo, Česnulių sodyboje.

